

Identifikační údaje

Lokalita	Rozbělesy
Obec	Děčín
Okres	Děčín
Kraj	Ústecký kraj
Katastrální území	Podmokly, kód: 625141
GPS souřadnice	50° 45' 49.2" 14° 12' 12.9"
Německý název	Rosawitz
Vlastnictví	Nezjištěno
Kontakt	-
Vlastník	-
Stav	Srovnán se zemí, bez připomínky
Opuštěno	Ne

Rozbělesy (německy Rosawitz) je V. část statutárního města Děčín. V roce 2011 zde trvale žilo 364 obyvatel.

Vzhledem k poloze na úrodné náplavové půdě byl prostor Rozběles osídlen v podstatě kontinuálně od starší doby bronzové. Četné archeologické nálezy v polohách Malé a Velké písky, rozkládajících se mezi Rozbělesy a Podmokly (jméno připomíná ulice Na pískách), dosvědčují přítomnost několika kultur, které se zde v předhistorickém období vystřídaly.

Středověkým Rozbělesům bývá někdy hypoteticky přisuzován význam místa, kde našli útočiště obyvatelé povodní zničeného Děčína. Růst vsi, jejíž hospodářskou funkcí bylo zásobování děčínského hradu a města zemědělskými produkty, determinoval rozsáhlý panský majetek, který se rozložil v jejím sousedství (tvrz a poplužní dvůr v Podmoklech), a k němuž byla v 16. století skoupena i část rozběleských hospodářství. Rozbělesy (písemně doložené k roku 1352) zůstaly velmi malou vesnicí, příslušnou zprvu k Vilsnici a od roku 1579 k Weiheru.

V roce 1850 se staly součástí obce Podmokel a v prvních desetiletích jejího rozvoje plnily funkci kulturního střediska (farní kostel, zpočátku i škola). Stavební a populační rozvoj Rozběles podnítila výstavba přístavu (1856 - 1858), který se stal nejstarším labským přístavem, a protože byl vybudován pro zimování lodí, říká se mu Zimní přístav (k jeho stavbě byl využit Farský ostrov v Labi). S výstavbou Duchcovsko-podmokelské dráhy byl rozběleský přístav rozšířen a prohlouben (1876 - 1879), aby se mohl napojit na novou trať. Roku 1872 zde vyrostlo překladiště, které se stalo po Ústí n. L. druhým centrem překládky severočeského hnědého uhlí. Od r. 1879 byla v Rozbělesích také zastávka osobních parníků.

S umístěním a koncentrací podmokelských průmyslových podniků do prostoru Rozběles v letech 1890 - 1910 se někdejší zemědělská vesnice přeměnila ve čtvrť továren a dělnických obytných domů, její kompoziční osou se stala Ústecká ulice. Některé starší tovární objekty jsou zajímavými památkami industriální architektury. V důsledku vývoje ve druhé polovině 20. století prakticky zanikla sídelní funkce Rozběles.

Rozšiřování výrobních podniků (výstavba nových hal Kovohutí, Kabla, Feroxu atd.) dovršilo přeměnu území v kompaktní

průmyslovou zónu. Dominantou Rozběles zůstal barokní chrám sv. Václava se dvěma věžemi a s osmibokou lodí, nástupce v renesanci přestavěného původního kostela. Výstavba nového chrámu byla zahájena roku 1731 (K. I. Dientzenhofer), ale její dokončení se datuje až rokem 1783 (J. W. Kosch).

Židovská komunita

Nepočetné židovské osídlení existovalo v Děčíně už před rokem 1537, později snad byli Židé vypovězeni. Znovu tu směly židovské rodiny bydlet až od poloviny 19. století a jejich počet až do nacistického období stoupal. Roku 1880 žilo v Děčíně a Podmoklech 57 osob židovského vyznání (0,4 % obyvatel), roku 1900 už 285 osob (1 %) a roku 1930 maximum 496 osob (1 %).

Náboženský spolek se ustavil roku 1887 v Podmoklech a roku 1895 byl změněn na samostatnou Židovskou náboženskou obec. Po 2. světové válce se ve městě usadili židovští věřící z východních oblastí Československa a byl zde činný synagogální sbor (později zaniklý). Po roce 1993 byla obnovena nepočtená samostatná náboženská obec.

Starý židovský hřbitov

Starý židovský hřbitov byl zřízen v roce 1891 v sousedství křesťanského hřbitova. Během druhé světové války byl poškozen a následně v roce 1952 společně s křesťanským hřbitovem zlikvidován poté, co se na plochu obou hřbitovů rozšířila firma Kovohutě. Náhrobky z židovského hřbitova byly přeneseny na nový židovský hřbitov ve Folknářích.

Hřbitov se rozkládal na čtveřici pozemků - pozemkové parcely č. 3762/5, 3762/1, 3762/23 a 3761/1, které dnes patří firmě Constellium Extrusions Děčín s.r.o. z Děčína.

Zdroj: Jiří Fiedler

Počet obyvatel v roce 1930 - ---

Počet obyvatel v roce 2011 - 364

Zdroj: Zdroj: Wikipedia, Český statistický úřad, Mapy.cz, webové stránky obce/města, Katastrální úřad, Omnium, Památkový katalog, stránky Decin.estranak.cz, www.holokaust.cz

Fotogalerie

Technické fotografie

- Zcela zničena